

Zaaknummer : 01027926
Ons Kenmerk : ODH497538
Datum : 21-11-2022

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 31 maart 2022 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de Nassaulaan 43-55, Willibrordusstraat 1-5 en 15-19 en Bonifaciusstraat 4-18 (complex 10706-sub 2) te Zoeterwoude en is aangevraagd namens Rijnhart Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 17 april 2023 tot en met 1 januari 2024.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Rijnhart Wonen;
- II. de voorschriften 1 tot en met 15 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 26 en 27 oktober 2022 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 1 januari 2025.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één week van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mail: meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van flora en fauna. Meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het Activiteitenplan complex 10706-sub 2: Nassaulaan, Willibrordusstraat en Bonifaciusstraat te Zoeterwoude van 18 februari 2022 en de aanvullende gegevens van 26 en 27 oktober 2022. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld, waarin in ieder geval het volgende dient te worden opgenomen:
 - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c de uit te voeren werkzaamheden;
 - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en het ecologisch werkprotocol op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.
- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan complex 10706-sub 2: Nassaulaan, Willibrordusstraat en Bonifaciusstraat te Zoeterwoude' van 18 februari 2022 en de aanvullende gegevens van 26 en 27 oktober 2022.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 genoemde maatregel onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Uiterlijk drie maanden voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Haaglanden te worden overgelegd, e-mailadres vergunningen@odh.nl.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. De voorzieningen dienen minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd te worden door de ecologisch deskundige op functionaliteit en – indien nodig – dient de functionaliteit van de voorziening op zo kort mogelijk termijn weer hersteld te worden. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periodes van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 10 De tijdelijke voorzieningen voor de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis mogen verwijderd worden na in achtneming van een gewenningsperiode van drie maanden voor de huismus, één maand voor de ruige dwergvleermuis en van drie maanden (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) voor zomerverblijfplaatsen en minimaal zes maanden voorafgaand aan de start van het paarseizoen voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, waarin de permanente voorzieningen ook functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soort (vs. 4). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soort en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de huismus. Bovendien moeten de tijdelijke nestkasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te bevinden.

Huisumus

- 11 Het ongeschikt maken van de huismusnests dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de huismus, welke loopt van 1 maart tot en 31 augustus, en buiten koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst). Indien sprake is van late broedsels dient ook de maand september te worden ontzien. Zulks ter beoordeling van de ecologisch deskundige (vs. 4). Voordat weringsborstels of rondschuim wordt geplaatst, dienen de nestplaatsen ongeschikt te worden gemaakt middels het lichten van de dakpannen of een vergelijkbare wijze. Indien er nests in gebruik zijn dient het ongeschikt maken plaats te vinden nadat de betreffende exemplaren van de huismus de nestlocatie uit eigen beweging hebben verlaten.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

- 12 Het ongeschikt maken van de huidige zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis die loopt van 15 april tot 15 oktober en onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Het gebruik van purschuim, glaswol of netten is niet toegestaan. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen zoals exclusion flaps of het creëren van tocht gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van <5 Bft wat betreft de zomer- en/of paarverblijfplaatsen) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in een logboek. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek door de ecologisch deskundige te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.
- 13 Het dichtmaken van overige gaten, kieren, speleten en dergelijke waar geen exclusionflap wordt geplaatst kan worden gedaan door het gebruik van weringsborstels, rondschuim of compriband (zonder plakranden) onder de voorwaarde dat deze in contact staan met de locaties waar exclusion flap(s) zijn geplaatst.
- 14 De permanente voorziening voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis; een meerlaagse gevelbetimmering of gevelplaat, dient buiten de invloedssfeer van lichtuitstraling en openslaande ramen te worden aangebracht. Tevens dient dit gerealiseerd te worden conform hetgeen gesteld in het meest recente Kennisdocument gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (BIJ12).
- 15 De locaties van de te realiseren permanente alternatieven dienen uiterlijk twee maanden voor realisatie ter goedkeuring te worden overlegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor de het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 31 maart 2022 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de Nassaulaan 43-55, Willibrordusstraat 1-5 15-19 en Bonifaciusstraat 4-18 (complex 10706-sub 2) te Zoeterwoude en is aangevraagd namens Rijnhart Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 17 april 2023 tot 1 januari 2024.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Activiteitenplan complex 10706-sub 2: Nassaulaan, Willibrordusstraat en Bonifaciusstraat te Zoeterwoude, KP Adviseurs B.V., Projectnummer 210533-E09, 18 februari 2022;
- Ecologische quickscan Locatie 21706, Nassaulaan 43-55, Willibrordusstraat 1-5 en 15-19, Bonifaciusstraat 4-18 te Zoeterwoude, KP Adviseurs B.V., 7 september 2020;
- Rapport Ecologisch Onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen Nassaulaan E09, rapportnummer 2020/2021-E09, Teia B.V. te Zoeterwoude, 2 september 2021;
- Inspectie Pasmaan, complex 21706 Bonifaciusstraat e.o. te Zoeterwoude, 2015;
- Rapport conditiemeting 2021, 21706 Bonifaciusstraat e.o. te Zoeterwoude, Rijnhart Wonen, 22 april 2021.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 26 oktober 2022 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 26 en 27 oktober hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Toelichting aanvraag en ecologisch onderzoek, KP Adviseurs.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 26 april 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Rijnhart Wonen is voornemens om groot onderhoud uit te voeren aan complex 10706-sub 2: in totaal 32 woningen aan de Nassaulaan 43-55, Willibrordusstraat 1-5 en 15-19 en Bonifaciusstraat 4-18 te Zoeterwoude.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het isoleren van het dak;
- het herstellen van voegen;
- het herstellen/vervangen van de kozijnen;
- het herstellen van verrotte houtdelen;
- het aanbrengen van gevelisolatie;
- het aanbrengen van vloerisolatie.

De renovatiewerkzaamheden kunnen na 17 april 2023 starten en duren uiterlijk tot januari 2024.

Duur ontheffing

Gezien de mogelijke uitloop van de werkzaamheden wordt een langere ontheffingsperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2020 en 2021 onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus en vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2022). Het onderzoek naar de aanwezigheid van de ruige dwergvleermuis is volledig uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Voor wat betreft de gewone dwergvleermuis is het onderzoek niet volledig uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Er heeft geen onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Er is geen sprake van hoogbouw, diepe spouwen of andere bufferende ruimtes die voorzien in een stabiele omgeving voor grote aantallen overwinterende dwergvleermuizen. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone en ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huisumus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn zeven verblijfplaatsen vastgesteld. Bij de dakgoten aan de Bonifaciusstraat 4, 14 en 18, aan de voorzijde van de Wilibrordusstraat nummer 9 en nummer 11 is elk één nest aanwezig en er bevinden zich twee nestplaatsen aan de Wilibrordusstraat 15. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn drie zomerverblijfplaatsen aangetroffen. Aan de Nassaulaan 45/47 bij de schoorsteen, aan de Bonifaciusstraat 18 aan de zijgevel ter hoogte van de nok en aan de Wilibrordusstraat 7 bij de dakgoot is elk één zomerverblijfplaats aanwezig. In het najaar is één paarverblijfplaats waargenomen aan de Titus Brandsmastraat 7. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Aan de Bonifaciusstraat ter hoogte van nummer 18 is een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis ontdekt achter de regenpijp. Met de geplande werkzaamheden gaat deze paarverblijfplaats verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Activiteitenplan complex 10706-sub 2: Nassaulaan, Willibrordusstraat en Bonifaciusstraat te Zoeterwoude' van 18 februari 2022 en in de aanvullende gegevens van 26 en 27 oktober 2022. Deze maatregelen zien onder andere toe op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de soorten en het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Huismus

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan zeven nesten van de huismus verloren. Op 27 januari 2022 zijn veertien tijdelijke nestkasten van het type Hugo van Faunus Nature Creations zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestplaatsen maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden opgehangen. In de permanente situatie worden op de te renoveren woningen vogelschroten geplaatst achter de derde pannenlat, zodat de eerste drie rijen dakpannen toegankelijk blijven als nestplaats voor huismussen. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

De huismusnesten worden buiten de broedperiode, welke loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, ongeschikt gemaakt. Indien in de maand september nog late broedsels aanwezig zijn, dient ook deze maand te worden ontzien. Daarnaast dient het ongeschikt maken uitgevoerd te worden buiten koude periodes (gedefinieerd als drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst). Zulks ter beoordeling aan de ecologisch deskundige. Het ongeschikt maken van de huismusnesten wordt uitgevoerd door de invliegopeningen af te sluiten met weringsborstels en eventueel aanvullend met rondschuim of compriband (zonder plakranden). De nestplaatsen dienen daarnaast, vóórdat deze worden afgesloten, te worden gecontroleerd op aanwezigheid van de huismus middels het lichten van de dakpannen of vergelijkbaar zodat geen individuen opgesloten raken. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2022).

Tijdens het onderzoek naar huismussen is een hoge dichtheid van huismussen waargenomen in het plangebied, waarbij ook zeven nestplaatsen zijn waargenomen. Hoewel in en om het plangebied een redelijk groot aantal huismussen zijn waargenomen, zijn die in de omgeving van het plangebied, in Zoeterwoude, op meerdere plekken redelijk grote aantallen huismussen waargenomen. Ook is bij meerdere locatiebezoeken vastgesteld dat de bebouwing in de omgeving in grote mate geschikt is voor huismussen, door de aanwezigheid van groen en dakpannen. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gewone en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan in totaal drie zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, allen met milde winterfunctie, en één paarverblijf van de ruige dwergvleermuis verloren. Op 27 januari 2022 zijn twintig tijdelijke vleermuiskasten van het type Rosita van Faunus Nature Creations opgehangen aan de gevels van gebouwen in de directe omgeving van het plangebied. In de permanente situatie worden minimaal twintig permanente verblijfplaatsen gerealiseerd door het aanbrengen van een meerlaagse gevelbetimmering of een plaat tegen de gevel zodat een ruimte van enkele vierkante meters wordt gecreëerd conform de specificaties genoemd in paragraaf 5.2 van het 'Activiteitenplan complex 10706-sub 2: Nassaulaan, Willibrordusstraat en Bonifaciusstraat te Zoeterwoude' van 18 februari 2022. De gevelbetimmering of plaat dient zich buiten de invloedssfeer van lichtuitstraling en openslaande ramen geplaatst te worden. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarnaast dienen de locaties van de te realiseren permanente alternatieven uiterlijk twee maanden voor realisatie ter goedkeuring te worden overlegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone en ruige dwergvleermuis.

In de actieve periode van de gewone en ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt gemaakt wordt middels een exclusion flap, toegestaan om overige openingen te dichten met weringsborstels, rondschuim of compriband (zonder plakranden). Deze methode dient gedurende

minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet bij gunstige weersomstandigheden (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft). Na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd door de ecologisch deskundige alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De ecologisch deskundige dient verslag te doen van het ongeschikt maken in het ecologisch logboek. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recente Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Kennisdocument Ruige Dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Zoeterwoude. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone en ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' (*relevant voor de huismus*) en het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone en de ruige dwergvleermuis*).

De huidige bebouwing voldoet niet meer aan de isolatie-eisen van deze tijd waardoor het comfort en de gezondheid van de bewoners zonder renovatie op de langere termijn gecompromiteerd wordt doordat schimmel en vocht het binnenklimaat van de woningen verslechteren en een belasting op de luchtwegen vormen. Uit het rapport 'Inspectie Pasman' blijkt dat het aluminium en houten hang- en sluitwerk in een kwart van de woningen gebreken heeft en dat eveneens in een kwart van de woningen sprake is van lekkage(s). De renovatie heeft tot doel deze gebreken te verhelpen en levert zo een bijdrage aan de volksgezondheid.

De huidige energielabels van de gebouwen die uit de begin jaren zestig dateren zijn nu E of lager (dit met uitzondering van de Nassaulaan 51 die een energielabel A heeft). Rijnhart Wonen streeft ernaar om met de renovatie minimaal een energielabel B te realiseren. Doordat na renovatie de gebouwen beter geïsoleerd zijn, is er minder energie nodig om de woningen te verwarmen, levert de renovatie ook een bijdrage aan een reductie in CO₂ emissies en dient daarmee een algemeen belang. Ook is renovatie nodig om de woningen op de lange termijn verhuurbaar te houden, wat een algemeen belang dient gezien ook de huidige krapte op de woningmarkt.

Door de verduurzaming wordt bijgedragen aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot en hiermee de doelstellingen uit het Energie- en Klimaatakkoord. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde

luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid. Met de uitvoering van dit project wordt er dus een bijdrage geleverd aan het tegengaan van de klimaatverandering, waarmee ook een bijdrage wordt geleverd aan de gezondheid van de mondiale bevolking.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de soort, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Alternatieve locatie is niet mogelijk, omdat de werkzaamheden locatiegebonden zijn. Middels de renovatiewerkzaamheden dient energielabel B of hoger behaald te worden. Er kan alleen energielabel B bewerkstelligd worden als naast de dak- en vloerisolatie ook de spouwmuur volledig geïsoleerd worden waarbij de aangetroffen vleermuisverblijven verdwijnen. Bij uitvoering van alternatieve methoden, zoals het isoleren van binnenuit, worden de beoogde energiedoelen niet behaald. Daarnaast leidt het renoveren van binnenuit tot overlast van de bewoners en gaat woonoppervlakte verloren. Bovendien worden met deze werkzaamheden de aangetroffen soorten naar alle waarschijnlijkheid zal verstoord en daarbij zal deze verstoring langer plaatsvinden omdat isoleren van binnenuit meer tijd vergt. Het uitvoeren van de werkzaamheden in een ander periode dan gepland zal niet tot een vermindering van de verstoring leiden, omdat de verblijfplaatsen zelf hoe dan ook worden verstoord en/of verwijderd.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er voldoende is aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Rotterdam bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.